

**PO POTEH SAKRALNE IN
PROFANE STAVBNE KULTURNE DEDIŠČINE
NA OBMOČJU OBČINE
SV. JURIJ V SLOV. GORICAH**

Rudi Tetičkovič

**Po poteh sakralne in profane stavbne
kulture dediščine na območju občine
Sveti Jurij v Slovenskih goricah**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

726.5 (497.4Sveti Jurij v Slov. goricah)

TETIČKOVIČ, Rudi

Po poteh sakralne in profane stavbne kulturne dediščine na območju občine Sveti Jurij v Slovenskih goricah / [avtor teksta] Rudi Tetičkovič ; fotografije Rudi Tetičkovič, Maksimiljan Krautič, Miroslav Breznik. - [Lenart v Slovenskih goricah] : [samozal] R. Tetičkovič, 2013

ISBN 978-961-276-695-5

COBISS.SI-ID 73768705

POVZETEK IN UVODNE BESEDE.....	1
SAKRALNA KULTURNA DEDIŠČINA	3
BERIČEVA KAPELA – JUROVSKI DOL	3
ORNIKOVA KAPELA (DRUGA) – JUROVSKI DOL 53.....	4
KRAUTIČEVA KAPELA – JUROVSKI DOL 61	5
BAUMANOVA KAPELA – ZG. GASTERAJ 28	6
KOROŠČEVA KAPELA – VARDA, JUROVSKI DOL 46	7
ORNIKOVA KAPELA – JUROVSKI DOL 44.....	8
ZELENKOVA KAPELA – ŽITENCE 51	9
ZELENIKOVA KAPELA – ŽITENCE 62	10
MIHELIČEVA KAPELA – ZG. PARTINJE 30	11
SENEKOVIČEVA KAPELA – ZG. PARTINJE 97	12
FANEDLOVA KAPELA – VARDA 14	13
REPEJEVA KAPELA – ZGORNJE PARTINJE 24	14
KAMENŠAKOVA KAPELA – ZG. GASTERAJ 27	15
ILŠNIKOVA KAPELA – JUROVSKI DOL 43.....	16
LUČOVA KAPELA – MALNA 59	17
KOSERJEVA KAPELICA – ZG. PARTINJE 8.....	18
KOROŠČEVA KAPELA – ZG. PARTINJE 40.....	19
ORNIKOVA SOBNA KAPELA – JUROVSKI DOL 16.....	20
DRAŠAKOVA KAPELA – MALNA 13	21
TRIKOTNA KAPELA – ŽITENCE 20	22
KUŽNO ZNAMENJE – JUROVSKI DOL 26.....	23
ZOREČEVA KAPELA – ZG. PARTINJE 121.....	24
MAJERJEVA KAPELA – MALNA (AMERIKA) 2/A.....	25
PLANERJEVA KAPELA – SP. GASTERAJ 27	26
GAJZERJEVA KAPELA – SP. GASTERAJ 59	27
ROŠKARJEVA KAPELA – MALNA 6	28
ŠNAJDERJEVA KAPELA – ZG. GASTERAJ 36.....	29
KRAJNČEVA KAPELA – VARDA 6.....	30
PROFANA STAVBNA DEDIŠČINA	31
GLAVNI OLTAR V CERKVI SV. JURIIJA SLOV. GORICAH.	32
CERKVENI VRH - ZGORNJE PARTINJE 118.....	33
PRVA ŠOLA IZ LETA 1824 – SEDAJ SLOMŠKOV DOM.....	34
ŠNAJDERJEVA DOMAČIJA - ZGORNJI GASTERAJ 36	35

KRANERJEVA HIŠA – JUROVSKI DOL 41.....	36
RAJŠPOVA HIŠA – VARDA 23.....	37
ŠENEKERJEVA DOMAČIJA – SREDNJI GASTERAJ 14.....	38
FANEDLOVA HIŠA – VARDA 14.....	39
BAUMANOVA STARA DOMAČIJA – MALNA 16.....	40
MEŠČANSKA ZIDANICA – MALNA 21.....	41
DOMAČIJA HORVAT, SPODNJI GASTERAJ 6.....	42
KOROŠČEVA DOMAČIJA, ZGORNJE PARTINJE 40.....	43
ZELENKOVA DOMAČIJA, ZGORNJE PARTINJE 79.....	44
KRANERJEVA HIŠA, ZGORNJE PARTINJE 27.....	45
SENEKOVIČEV ŠTOK, ZGORNJE PARTINJE 134.....	46
ROTARJEVA DOMAČIJA, MALNA 43.....	47
DRUGA ŠOLA IZ LETA 1909.....	48
PARTINJSKI GRADIČ, ZGORNJE PARTINJE 13.....	49
ŠABEDROV ŠTOK – ZGORNJE PARTINJE 97.....	50

POVZETEK IN UVODNE BESEDE

Zgodovina današnjega kraja me je zanimala že od otroštva, še posebej po izidu zbornika ob 230-letnici šolstva v Jurovskem Dolu, za kar sem zelo hvaležen avtorju tega zgodovinskega orisa o življenju naših prednikov, še posebej na območju našega kraja. Prav zaradi tega sem se lotil zbiranja podatkov o nastanku kulturno sakralne dediščine na območju občine Sv. Jurij v Slovenskih goricah.

V občini Sv. Jurij v Slovenskih goricah sakralna znamenja obsegajo vsa tri področja kulturne dediščine: materialno, duhovno (ljudsko izročilo in ljudsko pobožnost) in vpliv na družbeno okolje ter tedanja življenje prednikov.

Popisana in evidentirana znamenja so bila postavljena kot zahvala na uslišano prošnjo v spomin na kak nesrečen dogodek ali morda kot prošnja za očiščenje krivde.

Sakralna znamenja so nekoč veljala tudi za pomembne točke, kar velja še tudi za današnji čas, za razna pobožna in družabna srečevanja ljudi. Ob tem lahko ugotovimo, da gre v določenih primerih za orientacijske točke, od koder so nadaljevali pot do nekega romarskega svetišča, še posebej v oddaljene kraje. Ljudje so se zbrali pri določenem znamenju in se priključili množici romarjev. V določenih primerih pa so se zbrali ob znamenju in se odpravili proti farni cerkvi Sv. Jurija v Slovenskih goricah, od koder so nato nadaljevali pot do namenjenega romarskega svetišča, kot je na primer tudi Sveta Trojica v Slovenskih goricah.

Značilno je, da se naši predniki pri postavitvi sakralnih znamenj niso opirali na cerkve, ampak na vero. Znamenje je nato z blagoslovitvijo postalo potrjeno še s strani cerkve. Pri tem je v glavnem šlo za izražanje odnosa do vere.

Na območju občine Sveti Jurij v Slovenskih goricah je ohranjenih oziroma obnovljenih 17 lesenih križev, vključno z razpelom in kipcem Marije, ki sta enotnega videza.

Zanje je značilno, da so brez ozadja in imajo valovito pločevinasto streho, pogosto tudi z vzorcem ob robu. Pri vseh teh se pod razpelom nahaja še stoječa Mati božja s sklenjenima rokama. Oba kipca prav tako varuje manjša valovita strešica, ki je v bistvu pomanjšana verzija te osnovne.

Med 2. svetovno vojno je na območju jurovskega župnišča bilo 28 lesenih križev, ki so jih naši predniki postavili ob križiščih in tudi v bližini svojih domačij. S tem so se zahvalili za srečno vrnitev ali pa prosili za srečno vrnitev z bojišča.

Ugotovili smo, da 11 lesenih križev manjka. Vzrokov je več. Najbrž je posledica prejšnjega režima, saj niso poskrbeli za kulturno dediščino. Deloma so krivi tudi lastniki. Vsekakor pa na to vplivajo vremenske razmere. Mnogi lastniki pa jih tudi niso želeli obnoviti.

Prav tako so tukaj predstavljene izjemno stare kmečke hiše. Teh je na našem območju 17. Nekaj od teh so lastniki že lepo obnovili. Ker je ta obnova povezana z velikimi finančnimi sredstvi, je za lastnike teh hiš to veliko breme. Upamo, da bo v bodoče tudi naša družba imela posluh za to kulturno dediščino.

Rudi Tetičkovič

SAKRALNA KULTURNA DEDIŠČINA

BERIČEVA KAPELA – JUROVSKI DOL

Kapela stoji tik ob cesti Jurovski Dol–Lenart in je zaprtega tipa. Posvečena je Mariji Pomočnici. Lastnik je družina Berič iz Sp. Gasteraja 55. Iz zapisa kronike je na tem mestu stala manjša kapelica odprtega tipa z nišo. V letih 1909–1919 sta zakonca Kocbek, prejšnja lastnika domačije Berič, kapelico odstranila in na njenem mestu postavila sedanjo. V župnijski cerkvi sv. Jurija sta darovala tudi kamniti portal, ki vodi v zakristijo.

ORNIKOVA KAPELA (DRUGA) – JUROVSKI DOL 53

Kapela je zaprtega tipa. Sedanja lastnika sta Robi in Martina Škrlec. Postavljena je bila med letoma 1946 in 47. Postavili so jo kot prošnjo za mir in blagostanje po končani drugi svetovni vojni. To sta uresničila zakonca Elizabeta in Jože Ornik iz Jurovskega Dola. Posvečena je Mariji Pomočnici.

KRAUTIČEVA KAPELA – JUROVSKI DOL 61

Kapela je prizidana k vzhodnemu pročelju bivalne hiše družine Roškarič st., Jurovski Dol 61. Posvečena je materi Mariji Brezmadežni. Postavljena je bila leta 1909. Postavil jo je tedanji lastnik in posestnik Peter Krautič. Sedanji lastnik je družina Roškarič.

Kapela je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-22044.

BAUMANOVA KAPELA – ZG. GASTERAJ 28

Kapela je zaprtega tipa. Lastnik je Edi Bauman ml.. V letih 1936–1937 jo je postavil tedanji lastnik Feliks Bauman. Postavili so jo za srečo in zdravje družine Baumanovih. Leta 1937 so jo blagoslovili. Leta 1948 je bila obnovljena in ponovno blagoslovljena.

KOROŠČEVA KAPELA – VARDA, JUROVSKI DOL 46

Kapela je zaprtega tipa in je v lasti družine Korošec ml.. Leta 1946 jo je postavil Peter Holc, in sicer z namenom zaobljube in zahvale za srečno vrnitev iz ruskega ujetništva v drugi svetovni vojni. Ker Peter Holc ni imel primerne lokacije oziroma zemljišča za postavitev kapele, se je dogovoril s sosedom Koroščem starejšim, ki mu je dovolil postavitev na svojem zemljišču. Po smrti Petra Holca je kapela prišla v last družine Korošec ml.. Kapela je bila v zelo slabem stanju, zaradi česar se je sedANJI lastnik odločil, da jo poruši in na istem mestu postavi novo. Leta 2010 je bila deležna temeljite obnove in poslikave. Posvečena je Mariji Pomočnici. Na prirejenem nastrešku je nameščen manjši zvon.

ORNIKOVA KAPELA – JUROVSKI DOL 44

Kapela je zaprtega tipa, last Zofije oz. družine Ornik. Leta 1946 sta jo zgradila njena starša Janez in Marija Ornik. Namen postavitve je bila zaobljuba za srečno vrnitev iz internacije, in sicer iz zloglasnega Šterntala – Kidričevo, od leta 1945 do 1946. Posvečena je Mariji zavetnici. Obnovljena in poslikana je bila leta 2001.

Kapela je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-24602.

ZELENKOVA KAPELA – ŽITENCE 51

Slog kapele, ki je na tem območju redkost, spominja na obliko zvonika in sodi v starejše obdobje, zato jo uvrščajo v pomembno sakralno znamenje. Čas in vzrok postavitve nista znana, vendar pa ustno izročilo sedaj 91-letnega Jožefa Zaletingerja pravi, da je že njegov dedek pripovedoval, da je tukaj že bilo to znamenje in da naj bi bilo to kužno znamenje. Pred časom je bilo to sakralno znamenje deležno temeljite obnove in poslikave, in sicer s pomočjo sovaščanov, tako da je zdaj lep okras tega zaselka.

Kapela – znamenje je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-22371.

ZELENIKOVA KAPELA – ŽITENCE 62

Kapela je zaprtega tipa. Lastnik je družina Zelenik. Nekateri ji še danes rečejo Šamečeva kapela. Posvečena je Materi varuhinji božji. Čas in vzrok postavitve nista znana. Glede na slog bi naj bila zgrajena na začetku prejšnjega stoletja. Prav gotovo pa gre za kakšno zahvalo ali priprošnjo. Tudi pri tej kapeli je nekoč potekal blagoslov velikonočnih jedi.

MIHELIČEVA KAPELA – ZG. PARTINJE 30

Kapela je delno zaprtega tipa. Zgrajena je bila leta 1946. Postavili so jo kot zahvalo za ozdravitev hude bolezni družine Mihelič. Pri postavitvi je pomagal tudi duhovnik Leopold Mihelič, brat tedanjega lastnika. Posvečena je Materi božji – zavetnici Mariji. Sedanji lastnik te kapele je družina Krautič.

Kapela je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-22059.

SENEKOVIČEVA KAPELA – ZG. PARTINJE 97

Kapela je odprtega tipa. Sedanja lastnika sta Olga in sin Edi Senekovič. Čas in namen postavitve nista znana. Po slogu in ustnem izročilu bi jo naj postavili na začetku prejšnjega stoletja. Po drugi svetovni vojni je bil v tej kapeli blagoslov velikonočnih jedi in enkrat v letu obred darovane svete maše.

Kapela je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-22069.

FANEDLOVA KAPELA – VARDA 14

Kapela je zaprtega tipa. Sedaj je v lasti Metke in Marjana Vuzma, Varda 14. Zgradila jo je družina Fanedl, in sicer leta 1865. Bili so premožni in imeli so v lasti več viničarij, tudi eno večjo na Vardi. Zgradili so jo za zahvalo za dobro letino, zlasti za vino, kajti v tem času je bilo na tem območju veliko večjih vinogradov.

Pri tej kapeli se v mesecu maju v večernih urah zberejo sosodje in molijo rožni venec. Kapelo so leta 2008 temeljito obnovili. Posvečena je Brezmadežni Materi božji.

Kapela je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-22051.

REPEJEVA KAPELA – ZGORNJE PARTINJE 24

Kapela je v lasti družine Repa – Kauran. Je zaprtega tipa. Prejšnja kapela je bila zgrajena leta 1895. Namen postavitve ni znan. Leta 1982 sta lastnika Katarina in Janez Repa morala staro kapelo porušiti zaradi širitve lokalne ceste. Nato sta ob cesti na isti lokaciji postavila novo in nekoliko večjo kapelo, ki je bila leta 1983 posvečena Materi božji.

KAMENŠAKOVA KAPELA – ZG. GASTERAJ 27

Kapela je last družine Kamenšak – Reisman in je zaprtega tipa. Postavili so jo prejšnji lastniki Roškariči, in sicer leta 1910, kot zahvalo za ozdravitev otroka. Kapela je opremljena z zvonikom, v katerem je tudi manjši zvon, ki ga poganja električni mehanizem. Zvonovi zvonijo na željo bližnjih sovaščanov.

Kapela je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-22061.

ILŠNIKOVA KAPELA – JUROVSKI DOL 43

Kapela je zaprtega tipa. Sedanji lastniki so člani družine Ilšnik. Postavljena je bila med letoma 1945 in 1946. Zgrajena je v baročnem slogu z manjšim zvonikom. Namen postavitve je bila prošnja tedanjih lastnikov, da se ne bi več vrnil vojni čas, kateri je tudi na tem območju pustil mnogo nezaceljenih ran. Posvečena je bila Mariji Pomočnici. Leta 2004 je bila obnovljena.

LUČOVA KAPELA – MALNA 59

Kapela je zaprtega tipa. Lastnika sta Jožefa in sin Franc Luc. Prvo kapelo je dala postaviti leta 1886 družina Luc. Leta 1882 so se preselili z južnega Tirolskega. Zaobljubili so se Bogu in Mariji Pomočnici, ker se je uspešno prilagodila slovenski kulturi in razmeram, ki so v tistem času vladale v tem delu Slovenskih goric. Od leta 2005 do 2006 so kapelo Lučovih zazidali na novo, saj je prejšnjo zob časa tako močno načel, da ni bila mogoča nobena sanacija. Po 120. letih je bila blagoslovljena 1. oktobra 2006. V zvoniku te kapele je tudi manjši zvon, ki lahko zadoni na željo bližnjih sovaščanov.

KOSERJEVA KAPELICA – ZG. PARTINJE 8

Tudi ta kapelica je zaprtega tipa in je last družine Koser – Gorjup, stanujoče Zgornje Partinje 8. Vzrok postavitve ima zanimivo zgodbo. Leta 1990 sta se Janez Koser in sin Andrej odločila, da posadita nekaj vinskih trt na južni strani njihove hiše. Ko sta pričela pripravljati zemljišče za trtne sadike, sta naletela na nenavaden kamniti peščenjak. Kar nekaj časa je trajalo, da sta ga spravila na plan. Ko se je kamnita gmota osušila, je videz tega postajal vedno bolj nenavaden. Kot pravi Janez, mu ni dalo miru, tako da je vzel kladivo in strgalo ter pričel kamen čistiti, pri čemer je postajal vedno bolj zanimiv in podoben nekakšnemu kipu. Ljudje so si ogledovali ta kamen in želeli to zanimivo kamnito podobo odkupiti. Tudi ženi Alojziji se je porodila ideja, da bi lahko na tem mestu, kjer so izkopal ta kamen, postavili kapelico. Tudi zaradi zaobljube po uspešni ozdravitvi hude bolezni. In res so tako storili. Na istem mestu so zabetonirali temelj in v njega vstavili še to kamnito skulpturo, ki je obenem tudi okras te kapelice, katero so postavili leta 1992 in jo istega leta tudi blagoslovili. Od leta 1993 se vsako leto ob tej kapelici, v mesecu maju, zvečer zberejo ljudje ter opravljajo šmarnične molitve. Pojejo tudi Marijine pesmi.

KOROŠČEVA KAPELA – ZG. PARTINJE 40

Sedanji lastnik kapele je družina Zorjan iz Jurovskega Dola. Po ustnem pričevanju bi naj kapelo postavili na mesto, kjer se je zgodil uboj enega od bratov tedanje družine Pavalec, zaradi česar domnevajo, da je bila postavljena na začetku prejšnjega stoletja. Pred časom je bila temeljito obnovljena.

Kapela je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-22058.

ORNIKOVA SOBNA KAPELA – JUROVSKI DOL 16

V družini Ornik iz Jurovskega Dola 16 je že pred desetletji tlela tiha želja, da bi morda ob njihovi kmečki hiši postavili manjšo kapelo ali pa v pročelje te hiše naredili nišo, v katero bi namestili Marijin kipec. Ta želja se jim je uresničila, ko so pred leti obnavljali to kmečko hišo, v katero so postavili Marijin kipec in okrog njega namestili svetleči venec.

DRAŠAKOVA KAPELA – MALNA 13

Kapela zaprtega tipa je v lasti družine Srnko. Postavila jo je družina Drašak iz Malne pri Jurovskem Dolu, in sicer leta 1939. Tako so se zahvalili vsemu dobremu.

TRIKOTNA KAPELA – ŽITENCE 20

Trikotna kapela ali trikotno sakralno znamenje ob križišču javnih poti v zaselku Žitence je v lasti družine Kapl. Točen čas postavitve ni znan, vendar se domneva, da je to znamenje bilo postavljeno v prvi polovici 19. stoletja. Dve podobni trikotni kapelici namreč stojita v Zg. Porčiču, v občini Sveta Trojica v Slovenskih goricah, nosita pa letnico 1839. Sicer pa je znano, da so v tistem času naši predniki postavljali ta trikotna znamenja ob popotnih križiščih, kjer so se lahko ustavljali, odpočili in zmolili za srečno nadaljnjo pot.

KUŽNO ZNAMENJE – JUROVSKI DOL 26

Ta sakralna kulturna dediščina, ki izhaja iz leta 1676, nam dokazuje, da je tudi na območju našega kraja razhajala smrtonosna kuga. Podobna kužna znamenja so postavljena še v Krivem Vrhu, občina Sveta Ana, in v Cogetincih, občina Cerkvenjak.

Kužno znamenje je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-7118.

ZOREČEVA KAPELA – ZG. PARTINJE 121

Kapela je zaprtega tipa in je v lasti družine Zorec – Toplak. Točen datum postavitve te kapele ni zabeležen nikjer, vendar gre po slogu in pripovedovanju starejših sklepati, da je bila postavljena med letoma 1860 in 1870. Postavili so jo kot prošnjo za dobro letino, kajti v tem času so bili tukaj obsežni vinogradi.

Kapela je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-22060.

MAJERJEVA KAPELA – MALNA (AMERIKA) 2/A

Kapela je zaprtega tipa, posvečena je Materi božji. Je v lasti Marije Majer. Čas in vzrok postavitve nista znana. Domneva se, da je to kapelo postavila rodbina Škamlec – Kegl. Za obnovo in okrasitev skrbijo lastnica in sosedje.

PLANERJEVA KAPELA – SP. GASTERAJ 27

Sedanji lastnik Planerjeve kapele je družina Berlič. Posvečena je božji materi Mariji. Leta 1920 jo je postavila družina Planer. Postavili so jo kot zahvalo za srečno vrnitev Karla Planerja iz ruskega ujetništva. Kapela je zaprtega tipa, spredaj ima lepo oblikovane niše, ki so poslikane z nabožnimi podobami. Pred leti je bila lepo prenovljena in na novo poslikana. S tem daje zaselku pravi pečat.

Kapela je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-22049.

GAJZLERJEVA KAPELA – SP. GASTERAJ 59

Kapelica je zaprtega tipa. Posvečena je zavetnici Mariji in je v lasti družine Gajzler – Majer. Čas in vzrok postavitve nista znana. Po slogu te sakralnosti lahko sklepamo, da je bila postavljena v začetku 20. stoletja.

ROŠKARJEVA KAPELA – MALNA 56

Kapela je zaprtega tipa. Sedanji lastnik je družina Knuplež iz Malne 56. Prvotna kapela se omenja že leta 1858. Postavil jo je Jakob Rožkar, oče Ivana Rožkarja, (1860–1933), državnega poslanca v Avstro-Ogrskem parlamentu, pozneje pa ministra za kmetijstvo v Kraljevini SHS. Leta 1910 so to kapelo prezidali in povečali. Zgrajena je bila v romanskem slogu in je bila ena najlepših v tem delu Slovenskih goric. Njena posebnost je poslikava, ki je delo priznanega umetnika Roberta Horvata iz Maribora. Pri tej kapeli so še nekaj časa po drugi svetovni vojni blagoslavljali velikonočne jedi.

Leta 2010 je bila ta kapela deležna temeljite obnove. Finančne stroške sta zagotovili družini Ivana in Bojana Knupleža.

Kapela je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-22043.

ŠNAJDERJEVA KAPELA – ZG. GASTERAJ 36

Kapela je v lasti družine Šnajder, je zaprtega tipa in lepo vzdrževana. Postavili so jo prejšnji lastniki, družina Damiš, in sicer leta 1924. Z njo so se zahvalili in zaprosili za uspešno kmetovanje, saj so bili v tistem času veliki posestniki. Pri tej kapeli so nekoč blagoslavljali velikonočne jedi.

KRAJNČEVA KAPELA – VARDA 6

Kapela je zaprtega tipa in je v lasti družine Krajnc. Postavili so jo leta 1920, in sicer zaradi srečne vrnitve Martina Krajnc (1867–1947), ki se je vrnil z bojišča soške fronte. V notranjosti so še ohranjene freske, ki jih je naslikal cerkveni slikar Henrik Fanedl.

Kapela je sakralna stavbna dediščina in je vpisana v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-22052.

PROFANA STAVBNA DEDIŠČINA

FARNA CERKEV SV. JURIJA V SLOVENSKIH GORICAH

Prvotna cerkvica je posvečena sv. Juriju in se prvič omenja leta 1388. V njej so že takrat potekala občasna bogoslužja, opravljali so jih kaplani iz Lenarta. Tega leta se prav tako že omenja krajevno ime St. Georgen in der Püheln. V letih od 1501 do 1535 je bil sezidan prezbiterij in ladja, ki jo prekrivata rebrasta oboka, kapeli pa sta prizidka iz srede 18. stoletja.

Vsi trije oltarji so delo J. Holzingerja (1760-70).

V času obleganja Turkov je bila cerkev sv. Jurija izropana in požgana. O tem priča tudi napis na vhodnem kamnitem portalu.

Leta 1786 je kraj Sv. Jurij v Slovenskih goricah postal samostojna župnija. Cerkev sv. Jurija je v času službovanja župnikov – predvsem v času g. Franca Zagorška in g. Alojzija Antolina – doživela kar nekaj prenov in nove opreme: elektrifikacija cerkve in hkrati s tem tudi električno zvonjenje, nova bakrena kupola na zvoniku, orgle in štiri zvonovi, obnova in pozlatitev treh oltarjev. Najnovejša pridobitev pa so na novo tlakovana tla in obnovljen glavni oltar.

GLAVNI OLTAR V CERKVI SVETEGA JURIJA V SLOVENSKIH GORICAH

Glavni oltar je posvečen farnemu zavetniku sv. Juriju. Ta oltar je bil 2003/04 obnovljen in v celoti pozlačen.

CERKVENI VRH - ZGORNJE PARTINJE 118

Ta hiša je zdaj v lasti družine Lavrenčič, prek 150 let pa je bila v lasti župnije Sv. Jurij v Slov. goricah, kot viničarija z velikim vinogradom. Dolga leta je bila oskrbnik tega cerkvenega vrha rodbina Zarnec. Pod to hišo je velika klet, ki je obokana s kamnom, nad vhodnimi vrati pa je letnica 1578. Hiša je nekoliko mlajša, vendar še vedno častitljive starosti. Po ustnem pričevanju starejših naj bi nekoč na tem mestu stal gradič, ki je deloval pod okriljem gospodstva gradu Hrastovec.

PRVA ŠOLA IZ LETA 1824 - SEDAJ SLOMŠKOV DOM

V letu 1924 so pričeli z gradnjo šole. Postavili so jo na mestu, kjer je prej stala majhna kmečka koča, ki jo je obdajal lesen 'gajnk'. Nova šola je imela dve učilnici in dve stanovanji za učitelje. K šoli sta spadala tudi obsežen vrt in vodnjak, ki je danes lepo ohranjen.

V letu 1998 so na pobudo že pokojnega župnika Alojzija Antolina temeljito obnovili in v njej preuredili Slomškovo kapelo, v kateri se v zimskem času med tednom opravljajo bogoslužja. Stavba je dobila ime po blaženem škofu Antonu Martinu Slomšku.

ŠNAJDERJEVA DOMAČIJA - ZGORNJI GASTERAJ 36

Šnajderjeva hiša je lep primerek stavbne arhitekture, ki je lepo vzdrževana in nosi letnico 1840. Hišo je zgradila družina Ornik, ki je imela v tistem času veliko posest in nekaj viničarij oz. vrhov. Kasneje je postala last družine Damiš in nato še sedanjih lastnikov družine Šnajder.

Objekt je profana stavbna dediščina in je vpisan v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-9721.

KRANERJEVA HIŠA - JUROVSKI DOL 41

Hiša ali domačija Kraner je lep primer kmečke arhitekture in ima letnico 1835. Postavili bi jo naj tedanji lastniki rodbine Kolman, ki so takrat zavzemali veliko posest v dolini Globovnice. Od leta 1874 dalje je na tem območju rodbina Kraner, ki je ob potoku Globovnice postavila mlin na dve pogonski vodni kolesi. Mlin je obratoval še kratek čas po drugi svetovni vojni, nakar so ga zaradi dotrajanosti podrli.

Objekt je profana stavbna dediščina in je vpisan v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-25518.

RAJŠPOVA HIŠA - VARDA 23

Hiša, zgrajena iz lesa (cimprana), je last družine Rajšp iz Varde. Sodeč po slogu arhitekture je stara preko 200 let. Kdo je to hišo zgradil, ni znano, vendar je razbrati iz kronik, da so v zadnjem obdobju živele na tej domačiji tri rodbine, in sicer družina Lovrenčič, družina Fluher, katere hči Štefanija se je omožila s Ferdinandom Rajšpom; z le-tem sta tukaj uspešno gospodarila in imela zgledno družino. V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja se je družina Rajšp preselila na kmetijo v Lormanje pri Lenartu. Na vardovski domačiji je ostal sin Dominik Rajšp, ki je gradbeni strokovnjak za obnovo stavbne kulturne dediščine, zato ni naključje, da sta se s soprogo Štefko lotila zahtevne naloge, da Rajšpovo domačijo na Vardi strokovno obnovita. Obnova te lesene hiše je bila zahteven poseg, saj je hiša ohranila prejšnji zunanji slog, notranjost pa je postala prijetni bivalni prostor.

ŠENEKARJEVA DOMAČIJA - SREDNJI GASTERAJ 14

Hiša Šenekarjevih ima letnico 1845. Postavila jo je rodbina Kurnik, ki je imela takrat v lasti veliko posesti in nekaj viničarij oz. vrhov. Kasneje je bila v lasti družine Zver. Od leta 1929 pa je v lasti družine Šenekar. Hiša je lepo vzdrževana.

Objekt je profana stavbna dediščina in je vpisan v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-25525.

FANEDLOVA HIŠA - VARDA 14

Tako imenovana Fanedlova hiša nosi letnico 1787 in je last Metke in Marjana Vuzma z Varde 14. Hiša je večji del zgrajena iz lesa (cimprana). Pod njo je velika klet, ki je dvoransko obokana s kamnom, kar priča, da so v tej kleti shranjevali velike količine vina, saj so bili ti kraji pretežno posajeni z vinsko trto. Pod isto streho te stavbe se nahaja lepo ohranjena lesena preša, ki še deluje.

Že zunanost opozarja na topel in prijazen dom. V notranjosti so tipični bivalni prostori: veža, kuhinja, velika soba (hiša), mala soba (kamra), spalna soba (štübl) in še manjša sobica. V veliki sobi je še lepo ohranjena krušna peč, ki še deluje. V kuhinji so veliki zidovi, štedilnik in ostali pripomočki za pripravo kmečkih jedi.

V veži so lesene stopnice, ki vodijo na podstrešje; le-to hrani vrsto zanimivih predmetov iz preteklih dni. Prav ti lepo ohranjeni kmečki pripomočki nam pripovedujejo mikavne zgodbe o delu in življenju naših prednikov.

Objekt je profana stavbna dediščina in je vpisan v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-25530.

BAUMANOVA STARA DOMAČIJA - MALNA 16

V kmečki hiši Krautič se je leta 1772 pričel prvi osnovnošolski pouk, ki se je v tem prostoru odvijal do leta 1826. Danes živijo na tem posestvu Baumanovi. Hiša, ki je delno zidana z opeko, ima še vedno isti tloris, vendar je bila večkrat deležna prezidave, kar kaže letnica nad glavnim vhodom (1844).

Danes se ta domačija uvršča med profano stavbno dediščino.

MEŠČANSKA ZIDANICA - MALNA 21

Sedanji lastnik zidanice je družina Neuvirt. To tipično slovenjegoriško zidanico je leta 1868 zgradil Jožef Žagar, trgovec in gostilničar iz Jurovskega Dola. V stavbi je velika lesena preša z letnico 1869. Ob stavbi je vodnjak, globok 43 metrov, s kolesom z vretenom in nadstrešnico.

K tej zidanici je v tistem času pripadal večji vinograd na jugozahodni strani tega pobočja, sledi so vidne še danes. S te točke se nam ob lepem vremenu razprostira čudovit pogled; na jugozahodu preko Zavrha vse do Boča in Donačke gore, na zahodu se vidi Pohorje, na severozahodu do Golice v Avstriji in na vzhodu daleč po Slovenskih goricah.

DOMAČIJA HORVAT - SPODNJI GASTERAJ 6

Velika kmečka hiša je sedaj v lasti družine Horvat, letnica nad glavnim vhodom je 1814. Po pričevanju starejših jo je postavila družina Koser, ki je v tistem času imela v lasti veliko posesti, gostilno, trgovino, žago in mlin na potoku Velka. Od te domačije sta se dve priženili v Sv. Jurij, in sicer hči Gizela na domačijo Kranjc - Platajs, kjer so prav tako takrat imeli mesarijo in gostilno, druga hči, Ana, pa na domačijo Werglez, znano po svoji trgovini in gostilni. Po odhodu posestnika Koserja je omenjeno domačijo prevzel posestnik Režonja, zatem pa rodbina Horvat. Hišo so sedanji lastniki delno že uspeli obnoviti, vendar je na njej potrebno še veliko postoriti, da bo zasijala v prvotni podobi.

Objekt je profana stavbna dediščina in je vpisan v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-1094.

KOROŠČEVA DOMAČIJA - ZGORNJE PARTINJE 40

Ta domačija ima zanimivo preteklost. Sedanji lastnik je družina Gričar, ki daje velik poudarek ohranjanju kulturne dediščine te stavbe. V notranjosti je lepo ohranjena črna kuhinja in številni predmeti iz preteklosti. Hiša je stara preko 400 let, zraven je bil tudi velik hlev, ki je pred desetletji pogorel. V času postavitve te domačije je le-tej pripadalo tudi veliko posesti in vinogradov okrog tega dela Zg. Partinja, med drugim zaselek Dugo. Domačija se je takrat imenovala Pristava, delovala je pod okriljem grajskih gospodov iz Hrastovca. Velik hlev je služil za gojenje velikega števila konjev, ki jih je gospostvo potrebovalo za delo na poljih, pa tudi za bojevanje.

V tistem času je grajskim gospodom iz Hrastovca pripadala tudi velika posest Pristava v bližini gostišča Šiker, zato se tudi akumulacijsko jezero imenuje Pristava.

Objekt je profana stavbna dediščina in je vpisan v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-25536.

ZELENKOVA DOMAČIJA - ZGORNJE PARTINJE 79

Hiša je častitljive starosti in je sedaj v lasti družine Fanedl. Pod hišo je velika klet, ki je dvoransko obokana s kamnom. Nad vhodnim portalom nosi letnico 1532; le-ta nam razodeva, da so v tej kleti shranjevali velike količine vina, saj so se v tistem času tod okoli razprostirali obsežni vinogradi, ki so bili v večini v lasti tujih gospodov, predvsem Avstrijcev iz okolice Gradca. Pred približno stotimi leti je to domačijo imela v lasti rodbina Živko, zatem kmetovalec Zelenko, čigar hči Marija je poročila Ivana Fanedla.

Objekt je profana stavbna dediščina in je vpisan v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-29122.

KRANERJEVA HIŠA - ZGORNJE PARTINJE 27

Hiša je danes v lasti Ane Kraner. Nad vhodnimi vrati na kamnitem portalu je letnica 1844. Domneva se, da so to domačijo zgradili tedanji lastniki družine Jančič, ki so takrat bili večji posestniki. V letih 1931 so to kmetijo kupili Kranerjevi iz Selc pri Voličini.

Objekt je profana stavbna dediščina in je vpisan v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-7125.

SENEKOVIČEV 'ŠTOK' - ZGORNJE PARTINJE 134

Senekovičev dvorec ali 'štok' je danes v lasti družine Senekovič. V tej zgradbi danes nihče ne prebiva. V zgradbi se nahaja lepo ohranjena lesena preša, ki nosi letnico 1852. Pod njo je tudi velika klet, ki je dvoransko obokana s kamnom, njene letnice nastanka pa žal ni najti, vendar je sodeč po slogu stara okoli 400 let. V tistem času je bilo namreč na sončnih pobočjih tega območja Partinja posajenih veliko vinogradov, ki so bili v lasti gospodstva iz Avstrije, največ iz okolice Gradca. Tukaj so bivali le oskrbniki, ki so bili večji gojenja in obdelave vinogradov. Ti oskrbniki so običajno bivali v pritličju viničarskih zgradb, za gospodo oziroma lastnike pa so zgradbe viničarij nadzidali z etažo, da jim je ob občasnem prihodu bilo karseda udobno. Od takrat dalje so tem stavbam domačini rekli 'štok'.

Objekt je profana stavbna dediščina in je vpisan v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-25065.

ROTARJEVA DOMAČIJA - MALNA 43

Rotarjeva hiša na Malni je ena starejših domačij, saj nosi letnico 1812. Delno je še grajena iz peščenega kamna, preostanek pa je iz opeke. Zgradil naj bi jo tedanji lastnik, večji posestnik Oman, ki je imel takrat v lasti več vrhov oz. viničarij. Kasneje je na tej domačiji do leta 1908 kmetovala rodbina Purgaj, od tega leta dalje pa je kmetijo prevzela družina Štifter. Leta 1969 jo je kupila družina Rotar, ki je tudi sedanja lastnica.

Objekt je profana stavbna dediščina in je vpisan v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-25519.

DRUGA ŠOLA IZ LETA 1909

V času županovanja Ivana Roškarja, ki je bil obenem deželni in pozneje državni poslanec, se je zgradila nova šola, za kar je največ zaslug pripisati prav njemu. Gradnja je bila zaupana gradbenemu podjetniku Braumer iz Gradca.

Nova šola pri Sv. Juriju v Slov. goricah je bila za tisti čas moderno opremljena, imela je pet velikih in svetlih učilnic. Šolo so poimenovali Jubilejna šola Franca Jožefa. Slovesna otvoritev je potekala 14. decembra 1909.

PARTINJSKI GRADIČ - ZGORNJE PARTINJE 13

Pred dvajsetimi leti sta zakonca Metka in Maks Klampfer kupila starejšo hišo z nekaj zemlje. Hišo, ki je bila že dotrajana, sta porušila in na tem mestu zgradila novo. Hiša je zgrajena v stilu gradiča. Po ustnem pričevanju tukajšnjih prednikov bi naj na tem mestu stal manjši gradič, ki je bil pod okriljem gospostva Herberstein gradu Hrastovec. Gradič bi naj obdajalo tudi varovalno obzidje, o čemer pričajo tudi kamniti bloki, ki so jih našli ob pripravi zemljišča za novo zgradbo. Takšnih gradičev je bilo v tem delu Slovenskih goric več, vsi so delovali pod okriljem gradu Hrastovec. Od teh je delno ohranjen gradič Štralek pri Voličini, od koder je izhajala legendarna Agata.

ŠABEDROV 'ŠTOK' - ZGORNJE PARTINJE 97

Tudi ta nadstropna domačija z nazivom Šabedrov 'štok' je zanimiva stavbna dediščina. Velika, s kamnom obokana klet nosi letnico 1562. Nad njo je prva etaža, ki je verjetno istega letnika; v njej so bivali oskrbniki obsežnih vinogradov. Druga etaža je nekoliko mlajša, predstavljala je bivalni prostor za lastnike, ki so le občasno prišli nadzorovat oskrbnike teh vinogradov. Prek sto let je bil lastnik te viničarske domačije Šabeder iz Gornje Radgone, od tod tudi ime Šabedrov 'štok'. Sedanja lastnika sta Olga Senekovič in njen sin Edi.

Objekt je profana stavbna dediščina in je vpisan v Register nepremične kulturne dediščine pod EŠD-25522.

Izdajo publikacije so finančno podprli:
Občina Sveti Jurij v Slovenskih goricah,
Jurovski Dol 70/b, 2223 Jurovski Dol
Kulturno društvo Ivan Cankar,
Jurovski Dol 1, 2223 Jurovski Dol
Setrans d.o.o., Pesnica 44/a, 2211 Pesnica
Marmor granit Črnčec, Črnčec Miro s.p.
Malna 46/a, 2223 Jurovski Dol
Trgovina Senekovič, Dušica Senekovič s.p.,
Žitence 23, 2223 Jurovski Dol
Saubermacher Slovenija d.o.o., PE Lenart,
Sp. Porčič 4/a, 2230 Lenart
Prostovoljno gasilsko društvo Sv. Jurij v Slovenskih
goricah
Društvo upokojencev Sv. Jurij v Slovenskih goricah
Župnija Sv. Jurij v Slovenskih goricah
Župnijska karitas Sv. Jurij v Slovenskih goricah
Medobčinsko društvo invalidov Lenart

**Zahvala tudi vsem ostalim, ki so kakorkoli
prispevali k nastanku publikacije.**

Avtor teksta: Rudi Tetičkovič

Fotografije:

**Rudi Tetičkovič, Maksimiljan KRAUTIČ, Miroslav
Breznik**

Izdal: Rudi Tetičkovič

**Tehnična obdelava: Copy center Potočnik Milena s.p.,
Lenart v Slovenskih goricah**

**Lektoriranje: Aleksandra Lorbek, prof. in Aleksandra
Žnuderl, prof.**

**Tisk: Copy Center Potočnik Milena s.p., Lenart v
Slovenskih goricah**

Naklada: 550 izvodov

